

Mgr. Ing. Vilém Omcirk, Ph.D.

vilem.omcirk@seznam.cz

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

„Dobrovolnictví jako alokace personálních zdrojů ve sportovních organizacích“

Autor: Mgr. Markéta Pecinová

Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu

Vedoucí práce: doc. Ing. Eva Čáslavová, CSc.

ZAMĚŘENÍ DISERTAČNÍ PRÁCE

Autorka se zabývá velmi obsáhlým tématem dobrovolnictví ve sportu. Tento pojem ve své disertační práci nejprve vymezuje a následně realizuje vlastní výzkum.

Hlavním zaměřením disertační práce je pak použití typologie Belbinových rolí do prostředí dobrovolnictví ve sportu. Autorka upozorňuje na fakt, že správným zařazením dobrovolníka do své pracovní pozice, např. podle jeho role dle Belbina, může pozitivně ovlivnit zájem dobrovolníka určitou práci vykonávat a obecně tak zlepšit zájem o dobrovolnictví.

CÍLE A METODY DISERTAČNÍ PRÁCE

Cílem disertační práce je na základě poznatků z výzkumu a literatury doporučit k pracovním pozicím ve sportovních organizacích nejvhodnější Belbinovy role.

Autorka se snaží využít jasně definovaný dotazník Belbinových rolí k tomu, aby dobrovolník vykonával takovou pozici, která je mu blízká, bude ho bavit a bude tak pravděpodobné jeho setrvání v dobrovolnické činnosti.

Autorka si stanovila 3 hlavní výzkumné otázky:

- 1) Jaké pracovní pozice jsou nabízeny sportovními dobrovolnickými organizacemi?
- 2) Které Belbinovy role se u dobrovolníků ve sportovních organizacích objevují nejčastěji?
- 3) Existuje vztah mezi pracovními pozicemi ve sportovních dobrovolnických organizacích a výslednými Belbinovými rolemi dobrovolníků?

Pro zodpovězení výše uvedených otázek jsou využity jak metody kvalitativní (dialog a focus group), tak i kvantitativní (dotazníkové šetření nejprve pomocí platformy Click4Survey a z důvodu zvýšení návratnosti doplněné o písemné dotazování). Výzkumná činnost jako taková byla zahájena literární rešerší, pak následoval výzkum kvalitativní a nakonec kvantitativní.

Kvalitativní výzkum proběhl formou dialogu a následné diskuse formou focus group se zástupci vybraných sportovních organizací. Skupinové diskuse se účastnilo 9 respondentů.

V rámci kvantitativního výzkumu, jehož výsledky zaujímají dominantní místo ve výsledkové části disertační práce, byli dobrovolníci požádáni o vyplnění dotazníku a Belbinova testu. Vzorek činil 305 respondentů. Dotazník byl rozdělen do tří (resp. čtyř) částí – první část zjišťovala základní socio-demografické informace o dobrovolníkovi, druhá část byla o dobrovolnické dosavadní pracovní působnosti v dobrovolnické organizaci a třetí část o jeho osobním postoji k dobrovolnictví. Doplnující čtvrtá část byla zaměřena na jeho výslednou roli z Belbinova testu, která byla využita k posouzení adekvátnosti vykonávaných pracovních činností v organizaci s rolí, kterou dobrovolník zastává.

STRUKTURA DISERTAČNÍ PRÁCE

Disertační práce je zpracována na celkem 178 stranách textu a obsahuje 9 obrázků, 26 tabulek, 21 grafů a 10 příloh. Autorka čerpá z celkem 202 různých zdrojů. V úvodu autorka seznamuje čtenáře zejména se svým kladným vztahem k dobrovolnictví ve sportu. Následně stanovuje výzkumný problém, výzkumné otázky a cíl a úkoly disertační práce. V teoretické části se autorka věnuje komplexně fenoménu dobrovolnictví a následně sportovnímu prostředí (určení pozice, role atd.) a Belbinově typologii týmových rolí. V metodice disertační práce autorka pojednává komplexně o své výzkumné strategii. Poměrně překvapivě je výsledková část rozdělena na 2 hlavní kapitoly – výsledkovou část a shrnutí výsledků. Dle mého názoru by shrnutí výsledků mělo být pouze podkapitolou kapitoly předešlé. Na tyto výsledkové části navazuje diskuse a závěry. Závěry jsou vhodně rozděleny na závěry pro teorii a závěry pro praxi. Závěrečný seznam použité literatury je velmi obsáhlý a vyčerpávající.

V disertační práci formálně postrádám seznam použitých zkratk a symbolů, který by zpřehlednil následný text disertační práce. Text obsahuje místy několik překlepů, drobných gramatických či jiných formálních chyb (např. zdroj tabulky ze s. 60 je uveden až na s. 61 nahoře, neúplná tabulka č. 7 na s. 107, totožný obrázek č. 6 a č. 8 aj.). Autorka v textu také střídá mezi 1. osobou a 3. osobou jednotného čísla.

VÝSLEDKY DISERTAČNÍ PRÁCE A DISKUSE

Výsledkem kvalitativního výzkumu je definování základních pracovních pozic, které jsou nabízeny dobrovolníkům ve sportovních organizacích. Jedná se o pozice Administrativního pracovníka, Asistenta, Dozorčího, Organizátora a Trenéra.

Výsledky kvantitativního výzkumu ukazují, že nejvíce zastoupenou Belbinovou rolí u dobrovolníků je role Realizátora. Dle statistických analýz (chí-kvadrát test dobré shody) neexistuje statisticky významný vztah mezi pracovní pozicí a rolí dobrovolníků, nicméně na

základě poznatků z výzkumu a literatury jsou autorkou k jednotlivým pracovním pozicím doporučeny nejvhodnější Belbinovy role. Tím je splněn cíl disertační práce.

Autorka vyjmenovává tato hlavní statistická zjištění:

- 1) Mezi pohlavím a rozdělení rolí existuje statisticky významná závislost.
- 2) Mezi pohlavím a pracovní pozicí osob je statisticky významný vztah.
- 3) Mezi pracovní pozicí a rolí v rámci celkového vzorku neexistuje statisticky významný vztah.
- 4) Mezi pracovní pozicí a rolí v rámci souboru mužů neexistuje statisticky významný vztah.
- 5) Mezi pracovní pozicí a rolí v rámci souboru žen neexistuje statisticky významný vztah.
- 6) Mezi pracovní pozicí a motivací na této pracovní pozici pracovat je statisticky významný vztah.
- 7) Mezi pracovní pozicí a spokojeností na této pracovní pozici pracovat není statisticky významný vztah.
- 8) Mezi rolí a motivací na této pozici pracovat není statisticky významný vztah.
- 9) Mezi rolí a spokojeností není statisticky významný vztah.
- 10) Mezi věkovými skupinami a motivací existuje statisticky významný vztah.
- 11) Mezi věkovými skupinami a spokojeností neexistuje statisticky významný vztah.

Na základě provedeného výzkumného šetření pak autorka konstatuje, že mezi pracovními pozicemi (Administrativní pracovník, Asistent, Dozorčí, Organizátor a Trenér) a rollemi (Vyhledávače zdrojů, Usměrnovače, Týmového hráče, Specialistu, Realizátora, Pozorovatele, Inovátora, Koordinátora) v rámci celkového vzorku respondentů neexistuje statisticky významný vztah.

PŘÍNOS DISERTAČNÍ PRÁCE A SPLNĚNÍ CÍLŮ

Disertační práce má díky provedené rešerši svůj přínos v utřídění teoretických a praktických poznatků zkoumané problematiky. Ty mohou být další inspirací pro sportovní organizace využívající dobrovolníky.

Disertační práce systematicky shrnuje problematiku dobrovolnictví ve sportu a poukazuje rovněž na sociální a psychologické aspekty této činnosti. Autorka přináší zjištění, která poukazují na význam využívání psychologických profilů v dobrovolnictví ve sportu – správný popis a identifikace požadavků na osobnostní vlastnosti dle Belbinových rolí může zlepšit proces analýzy pracovních míst a dobrovolnické pozice pak mohou být obsazovány efektivněji. Jako hlavních pět pracovních pozic dobrovolníků ve sportovních organizacích byli autorkou identifikováni Trenéři, Organizátoři, Dozorčí, Asistenti a Administrativní pracovníci a těmto rolím byly následně přiřazeny vhodné Belbinovy role. U žádné z pozic však dle autorky neexistuje pouze jediná role, do níž by měla pracovní pozice spadat, spíše se jedná o vhodnou kombinaci vlastností u více rolí.

Disertační práce dále obsahuje i závěry pro praxi. Vzhledem k tomu, že dosud v ČR neexistuje sdružení dobrovolníků, je např. navrženo vytvořit aplikaci, která by sloužila jako platforma pro prezentování a vyhledávání akcí s dobrovolníky. Na základě analýzy dat z provedeného výzkumu bylo zjištěno, že kromě vnitřní motivace dobrovolníka, kterou lze ovlivnit uplatněním

se na odpovídající pracovní pozici ve sportovní organizaci, je pro dobrovolníky žádoucí i materiální odměna. Právě kombinace vnitřní motivace s materiální odměnou pak dle autorky představuje optimální strategii pro nábor dobrovolníků v prostředí sportu.

Autorka pak navrhuje následný výzkum – zaměřit se na další možnosti, jak navýšit počty dobrovolníků ve sportu s pomocí materiálních odměn. Autorka také doporučuje, vzhledem k ochotě respondentů z řad dobrovolníků jejich činnost doporučit svým známým, aby se sportovní organizace zaměřily na motivování stávajících dobrovolníků k tomu, aby k této činnosti přivedli i své známé.

Hlavní cíl disertační práce je splněn syntézou získaných informací do Tabulky č. 26 – Syntéza výsledků kvalitativního, kvantitativního výzkumu a teorie (s. 150).

Všechny 3 stanovené výzkumné otázky jsou v syntetické části autorkou zodpovězeny:

- 1) Prostřednictvím rozhovoru se zástupci sportovních organizací bylo zjištěno, že je dobrovolníkům nabízeno 5 pracovních pozic. Jedná se o pozici Administrativního pracovníka, Asistenta, Dozorčího, Organizátora a Trenéra. Celé pořadí se zastoupením dobrovolníků na jednotlivých pozicích je uvedeno v kapitole 5.2.
- 2) Na základě analýzy dotazníkového šetření provedeného u dobrovolníků bylo zjištěno, že nejvíce zastoupenou rolí, dle Belbinovy typologie, je role Realizátora (17,7%). Velice blízko tomuto zastoupení se přiblížila role Týmového hráče. Role Týmového hráče vyšla 16,7% respondentů. Na třetím místě v tomto pomyslném žebříčku zastávaných rolí byla role Specialisty. Specialista se stal výslednou týmovou rolí u 15,1% dobrovolníků. Tabulka č. 10 s pořadím všech Belbinových rolí vyskytujících se u dobrovolníků je zpracována v kapitole 5.2.1. Je zajímavé, že se u dobrovolníků vyskytují všechny Belbinovy role.
- 3) Pro zodpovězení této výzkumné otázky bylo využito statistických metod, konkrétně kontingenční tabulky a chí-kvadrát (χ^2) testu. Díky kvantitativnímu výzkumu a tomuto přehlednému zpracování je vidět, že Administrativní pracovník je nejčastěji v roli Dokončovatele, Realizátora či má Více rolí. Asistent je nejčastěji v roli Týmového hráče. Dozorčí je nejčastěji v roli Realizátora. Organizátor se objevuje nejvíce v roli Specialisty a Trenér v roli Realizátora.

ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ

Téma disertační práce je tématem velmi širokým a autorka si musela stanovit konkrétní cíl a úkoly, na které se ve své výzkumné činnosti zaměřit. Stanovený cíl i stanovené úkoly byly splněny.

Předložená disertační práce splňuje nároky disertace podle Řádu DS. Proto ji doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí a zároveň doporučuji, aby po jejím úspěšném obhájení byl Mgr. Markétě Pecinové udělen titul Ph.D.

OTÁZKY K OBHAJOBĚ DISERTACE

- 1) Proč jste zvolila právě Belbinův test týmových rolí pro Váš kvantitativní výzkum?
- 2) Kde jsou dle Vašeho názoru mantinely, kdy vykonávaná činnost pracovníka ve sportovních organizacích je ještě dobrovolnictvím a kdy již dobrovolnictvím není?
- 3) V případě opakování podobné studie v budoucnu, jaká máte doporučení pro výzkumníka pro zvýšení návratnosti obdobného elektronického dotazování?

V Praze, dne 30.1.2021

Mgr. Ing. Vilém Omcirk, Ph.D.